

שם הקורס: חוק משפט ואתיקה במערכת הבריאות

שם המרצה: ד"ר (MD) לבר-סגל ענת, עו"ד

מתכונת: שיעור

היקף שעות: 2 שעות שבועיות

מטרות הקורס:

הכרת החוקים הרלוונטיים למערכת הבריאות תוך ליבון תפקידם ומשקלם בקביעת נורמות התנהלות הצוותים הרפואיים אל מול חולים בפן המקצועי, האתי, והמשפטי. הכרת הקוד האתי של האחים והאחיות בישראל. נדון בסוגיית הרשלנות הרפואית, הרשומה הרפואית הנזק הראיתי וסוגיית ההסכמה מדעת. בנוסף נדון בתהליכי הפריה, הריון ולידה (חוץ גופי, פונדקאות, תרומת ביציות, הפלות). נדון בניסויים רפואיים ואיידס. הדילמות הכרוכות בהחלטות של קדימות בנושא הקצאת משאבים, דוגמת השתלת איברים, ומימון כספי של תרופות ניסיוניות. סוגיית הקצאת משאבים ומימון מערכת הבריאות תבחן דרך חוק בריאות ממלכתי. המתת חסד על פי חוק החולה הנוטה למות בשנת 2006 במיוחד נתייחס לנושא צוואה בחיים שאינו מוכר בצורה מיטבית לצוות הרפואי סעודי ולא לציבור הרחב. האתגרים והמכשולים שהחוק מציב בפני המטפלים עדיין מחכים לליבון אתי ומשפטי משביע רצון.

דרישות הקורס:

נוכחות והשתתפות בשיעורים – חובת נוכחות של 80% לפחות בקורס.

לאור העברת חלק מההרצאות להרצאות מתוקשבות :

המטלות: ההרצאות המתוקשבות תחייבנה מענה על מקבץ שאלות(3-4) מסוג רב ברירה לכל הרצאה שתועבר במתכונת זו. זה יתואם עם המרצה והיחידה ללמודים מתוקשבים. חלק זה יהווה 10% מהציון הסופי. הבחינה במתכונת רב ברירה (אמריקאית) 90% מהציון הסופי. הצגה וניתוח פסק דין רלוונטי לנושאים הנלמדים בפני הכיתה לפי תאום עם המרצה 5 נקודות בונס בסיום הקורס.

תוכנית הקורס: מערך שיעורים

1. מערכת המשפט בישראל, חוקי היסוד, זכויות הפרט ודיני נזיקין, עוולת הרשלנות החומר הרלוונטי-חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, פ. הניזקין (עוולת הרשלנות), פקודת בריאות העם, 1940
2. הסכמה מדעת – חוק זכויות החולה ס' 16-13, חוק יסוד כבוד האדם וחירותו
3. הסכמה מדעת – המשך
4. חוק בריאות ממלכתי והשפעתו על מערכת הבריאות במדינת ישראל. כלכלת בריאות. בג"צ בן ציון,
5. סודיות מידע רפואי- ס' 19 ו ס' 20 חוק זכויות החולה,
6. רשומה רפואית ונזק ראייתי ס' 18-17, ועדות בחוק ס' 22-21 חוק זכויות החולה חוזר מנכ"ל הרשומה הרפואית משרד הבריאות,
7. רשלנות מקצועית רפואית
8. רשלנות רפואית- המשך
9. ניסויים רפואיים, מחלות מדבקות (איידס וכו')
10. הריון ולידה, הפלות, הפריה חוץ גופית, פונדקאות, תרומת ביציות. חוק העונשין, התשל"ז-1977 ס' 312-317, חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד הילוד התשנ"ו-1996
11. סיעוד ומשפט -הסדר רישוי מקצוע הסיעוד, רשלנות מקצועית, הקוד האתי של האחים והאחיות
12. המתת חסד, חוק החולה הנוטה למות. מה השתנה בעקבותיו במדינת ישראל?
13. פלילים ורשלנות מקצועית
14. חזרה לקראת הבחינה

בביליוגרפיה:

ספרות

- כרמי, א. (2003). *בריאות ומשפט*. נבו הוצאה לאור בע"מ.
- כהן אלמגור, ר. *דילמות אתיות בסייעוד*. הוצאת מכון ואן ליר בירושלים
- אזר, ע. ונירנברג, א. (2000). *רשלנות רפואית*. תל אביב: פרלשטיין-גינורסר
- "רפואה ומשפט" – ביטאון האגודה לרפואה ומשפט בישראל
- כרמל, ש. (2003) - *בריאות, משפט וזכויות האדם*, (הוצאת רמות)

חקיקה

ח"י כבוד האדם וחירותו, התשנ"ב-1992

חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994

חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996

פקודת הנזיקין (נוסח חדש) ס' 24-23, 35-36, 41

חוק העונשין, התשל"ז-1977 ס' 317-312

חוק הכשרות והאפוסטרופסות, תשכ"ב-1962

פקודת בריאות העם, 1940

חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981

חוק האנטומיה והפתולוגיה, תשי"ג-1953

חוק החולה הנוטה למות, התשס"ו-2005

תקנות בריאות העם (רשומות רפואיות) – 1976

חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד הילוד)
התשנ"ו-1996

תקנות בריאות העם (הפריה חוץ גופית), התשמ"ז-1987

חוקים נוספים, תקנות וחוזרי מנכ"ל יפורסמו לפני השיעור הרלוונטי.

מאמרים:

רשימת המאמרים אינה רשימה סגורה – ויתווספו אליה מאמרים נוספים סמוך למערכי השיעור.
שפירא, ע. (1989) "הסכמה מדעת" לטיפול רפואי-הדין המצוי והרצוי. עיוני משפט, יד (2) -225
272

סהר, א. (2005) הסכמה מדעת- תהיות והרהורים. רפואה ומשפט 33, 48-63
שפירא, ע. (2005) הורות בזכות ובכפיה, ביציות מופרות ויילודים עתידיים- סיפורים של קדמה
מדעית וכשל נורמטיבי, מאזני משפט, ד, 437-461.
הלמן צ., ד"ר בר-אל י. (2005) הערכת כשירותה של אחות אשר קיים חשש לבריאותה הנפשית.
רפואה ומשפט 32, 102-110

גולדמן א., טבק נ. (2006) משמעות הזכות לפרטיות ולרכישת ידע בקודים אתיים בעולם.

רפואה ומשפט 35, 177-186

הקוד האתי של האחים והאחיות בישראל,

<http://www.health.gov.il/Download/pages/eti.doc>

Simonstein E. IVF policies with emphasis on Israeli practices. Health Policy. 2010

Oct;97(2-3):202-8

פסיקה

הרשימה אינה סגורה יתווספו פס"ד סמוך למערכי השעורים

ע"א 2781/93 מיאסה עלי דעקה נ. ב"ח כרמל, פ"ד נ"ג(4) 526

ת.א. 1030/93 פלמונית נ. כל הקריות בע"מ, פ"מ נ"ג(4) 45

רע"א 1412/94 הדסה נ. גלעד, פ"ד מ"ט(2) 516

ע"א 6330/96 אורנה בנגר נ. ביה"ח הלל-יפה חדרה ואח' , פ"ד נב (1) 145

דנ"א 2401/95 נחמני נ. נחמני , פ"ד נ (4) 661

ע"א 8151/98 ביאטריס שטרנברג נ' ד"ר אהרון צ'צ'יק ואח' פ"די נו(1) 539

(חובת ניהול הרשומה הרפואית)

ת"פ 54/98 מדינת ישראל נ' ד"ר ולדימיר יקירביץ (20.1.2004)

בג"צ 3848/09 ניצן בן ציון נ' בית הדין הארצי לעבודה(עליון, א' ריבלין, ס' גורבאן, י' עמית)

ע"א 2342/09 ג'ובראן נ' בית החולים משגב לדך